

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD

Over middel, men pergolaen rejses nemmere, hvis du bruger vinkelbeslag og stikskruer i stedet for skjulte tapsamlinger med nagler.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

4-5 arbejdsdage.

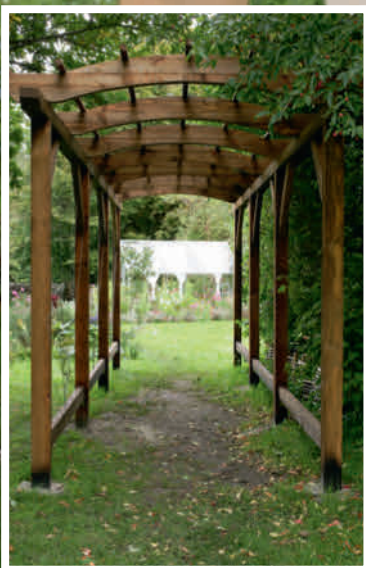

PRIS

5.500 kr.

Pergola med snedkersamlinger

Vores pergola er bygget med fokus på lækre snedkerdetaljer. Derfor er antallet af skruer og vinkler holdt på et minimum, og **tømmeret er i stedet tappet og bladet sammen.**

Stolper

Vi rejser i første omgang de lodrette stolper, som graves 70 cm ned. De har først fået to gange træbjæres og er blevet svedet, hvor de går ned i jorden.

Højden afpasses først senere, og der er rigeligt at give af. Så i første omgang handler det blot om at få stolperne til at stå på lige linje og flugte i bredden.

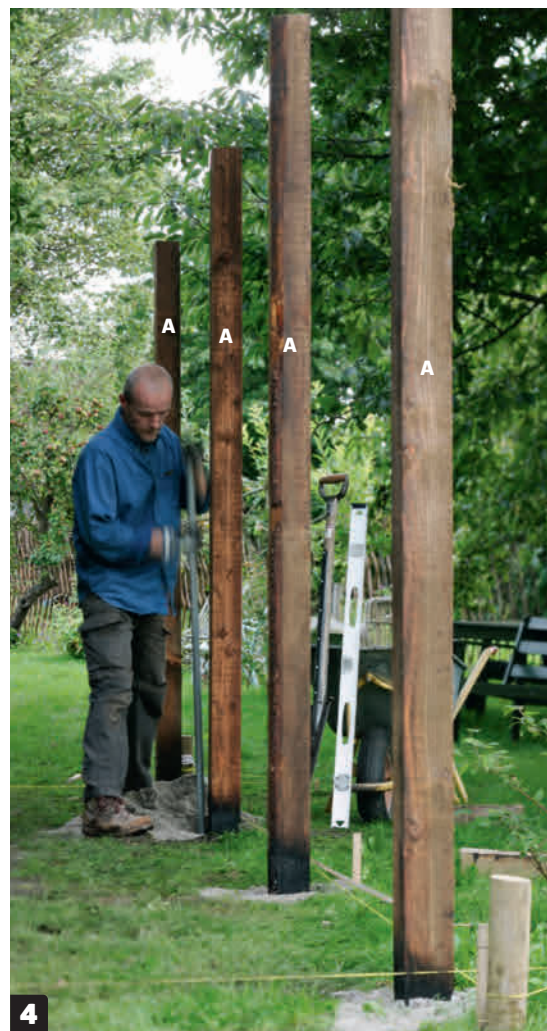
1 Vi svider stolperne (A) med en gasbrænder 10 cm til begge sider fra jordplan, inden de tjæres to gange. Svidningen beskytter træet, da den fjerner de sukkerstoffer, som de nedbrydende organismer lever af.

2 Vi markerer første og sidste stolpe i pergolaens ene side med to træpløkker og trækker en snor mellem dem. Med en hjemmelavet retvinkel på 90 x 120 x 150 cm vinkler vi over til de to andre hjørnestolper.

3 Placeringen på de sidste stolper markeres op med hver en pløk. Det ydre mål på stolperne bliver 600 x 170 cm.

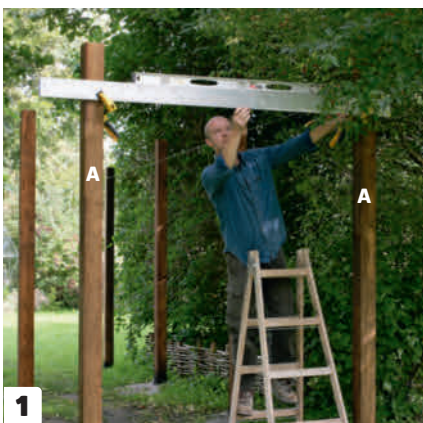
4 Grav stolperne (A) 70 cm ned. Start med hjørnestolperne, stamp grus ned omkring dem, og bring dem præcist i lod. De resterende stolper rettes ind med en snor.

Tapsamlinger og bladsamlinger

Nu skæres stolperne til i højden. Vi måler op, hvor terrænet er højest, og går vandret ud fra højden på det sted.

Stolperne (A) skal være 6 cm højere end der, hvor remmene (B) skal ligge. Af de 6 cm laver vi den tap, der skal stikkes op i remmene, så vi undgår grimme beslag. Derfor skal der også stemmes ud til tapperne i undersiden af remmen.

De lange remme samles af to kortere stykker med en bladsamling, og for at få styr på det hele lægger vi remmene op mod tapperne og streger dem op, hvor vi nu har rettet alt til.

1 Højden på 210 cm afsættes hele vejen rundt på den stolpe, der står højest. Med snore, vaterpas og retskinner markeres samme højde på alle stolper. Stolperne saves omhyggeligt 6 cm over denne streg.

2 Tapperne skæres fri med en fukssvans. Vi begynder med de vandrette snit på 3,3 cm på begge sider og skærer så det overskydende træ væk med lodrette snit.

3 Læg de første længder af remmene (B1) op på støtter. Støtterne, som her er afskårne stolpeender, spændes midlertidigt fast på stolperne (A). Remmen skal stikke 20 cm ud fra hjørnestolpen.

4 Tappernes placering og bladsamlingen streges op, mens remmene (B1) ligger på støtterne. Tilsvarende streges op på de korte remme (B2). Bladsamlingerne skal være 20 cm.

5 Taphullerne streges op. Husk at markere, hvor de enkelte remme hører til.

6 Taphullerne gøres 6,5 cm dybe, så tappernes ikke støder mod bunden. For at lette udstemningen borer vi en række huller i den rigtige dybde langs hullets kanter – her er en borestander en stor hjælp.

7 Taphullerne renses op med et bredt stemmejern. Tapsamlingen skal passe stramt i hele dybden, så stem gerne en smule for lidt af – det er let at fjerne en smule ekstra, hvis remmen ikke glider ned.

8 Remmene (B1 og B2) kortes af og skæres til, så de kan samles i 20 cm lange bladsamlinger. Her er rundsaven en stor hjælp: Stil den med 5 cm's skæredybde, og sav en række tætte spor, hvor træet skal fjernes.

9 Rens området ned til opstregningen. Fladen skal være vinkelret og helt plan. Husk, at bladsamlingen på de korte og lange remme skal vende modsat, så taphullerne kommer til at vende nedad.

Remme

Hvis tapperne ikke glider på plads i første omgang, skal taphullerne gøres en smule større. Gør det i små skridt, så du ikke risikerer at fjerne for meget.

Tapsamlingerne samles med lim og låses med en rundstok. Du kan enten bore for hele vejen gennem remmen og tappen, eller du kan nøjes med at bore 8 cm. Så ses låsen kun fra den ene side. Den overskydende rundstok saves væk med en fukssvans.

1 Læg remmene (B1 og B2) på plads med lim i tapsamlingerne. Bør gennem rem og tap med et 16 mm bor, og lås samlingen med en 16 mm rundstok. Spids den til, påfør lim, og bank rundstokken ind.

2 Remmene (B1 og B2) samles i de to blade med lim. Spænd dem sammen med tvinger på begge led, og lås samlingen med tre 5 x 90 mm skruer.

MATERIALER

100 x 100 mm stolper, trykimprægneret gran:

- 8 lodrette stolper (A) a 300 cm
- 2 lange remme (B1) a 420 cm
- 2 korte remme (B2) a 240 cm

28 x 28 mm lister:

- 14 opbindingspinde (D) a 330 cm, skæres fx ud af 28 x 120 mm ru granbrædder

50 x 100 mm tømmer:

- 12 skråstivere (E) a 80 cm
- 6 tværstivere (F) a 186,5 cm

50 x 150 mm ru planke (gran):

- 7 overliggere (C) a 210 cm

Desuden:

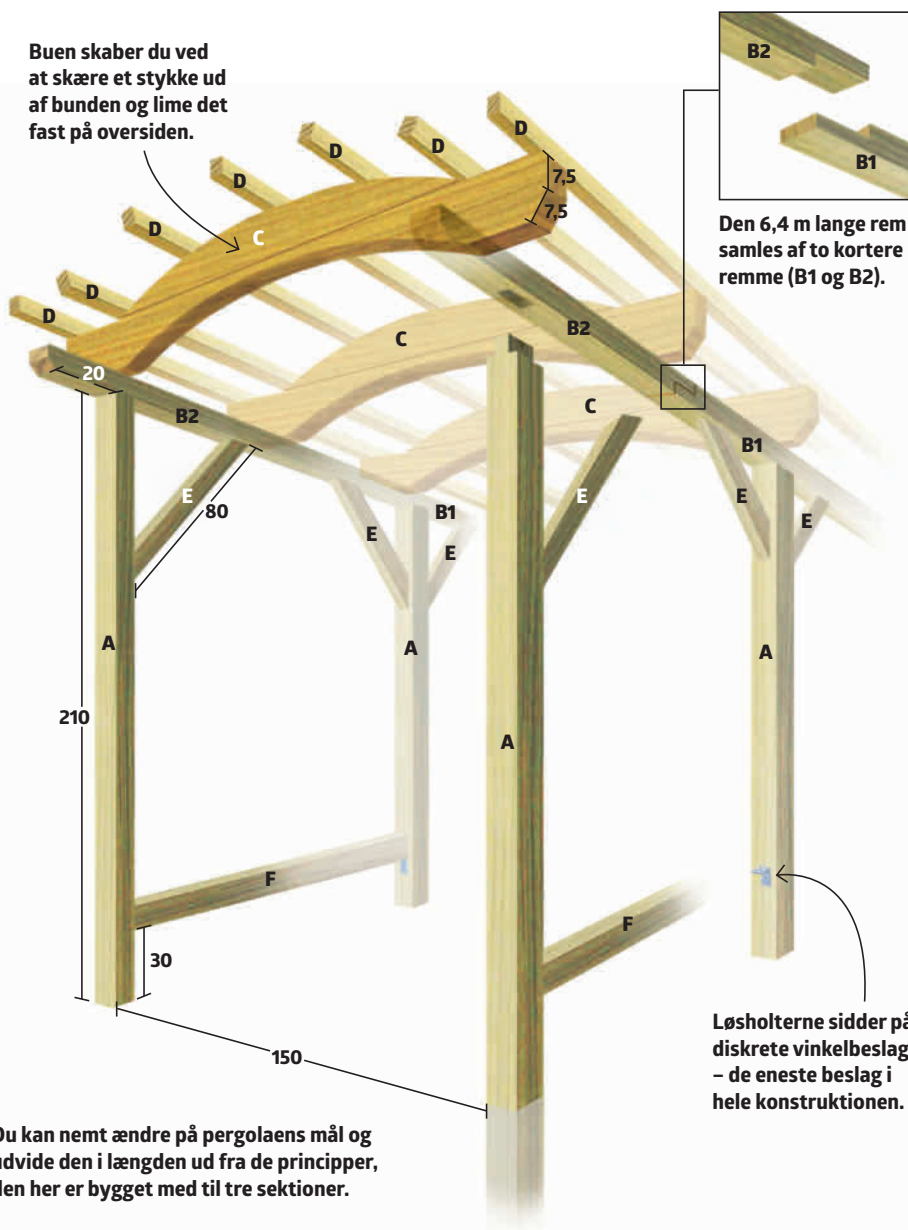
- Grus
- 12 vinkelbeslag, 40 x 70 x 70 mm
- Beslagskruer, 5 x 40 mm
- 16 mm rundstok til propper og lås til tapsamlinger, 2 m
- Rustfri skruer: 6 x 150 mm, 5 x 120 mm, 5 x 90 mm og 5 x 60 mm
- 3 øskner
- Kramper
- Hegnstråd, 2 mm
- PU-lim, udendørs
- Træbeskyttelse eller træbjæere

SPECIALVÆRKTØJ

- Borestander

Buen skaber du ved at skære et stykke ud af bunden og lime det fast på oversiden.

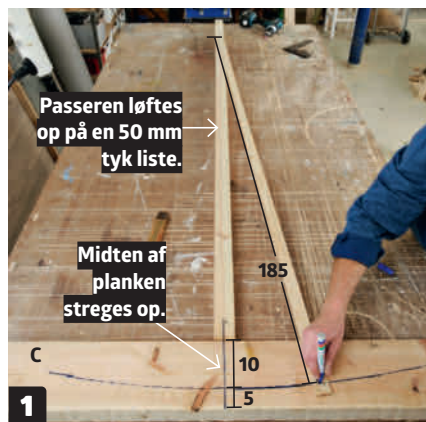
Løsholterne sidder på diskrete vinkelbeslag – de eneste beslag i hele konstruktionen.

Du kan nemt ændre på pergolaens mål og udvide den i længden ud fra de principper, den her er bygget med til tre sektioner.

Overligger

For at give pergolaen karakter forvandler vi vores 50 x 150 mm planker til buede overligger uden spild af træ. Det gøres ved at skære en bue ud af undersiden og lime den fast på oversiden.

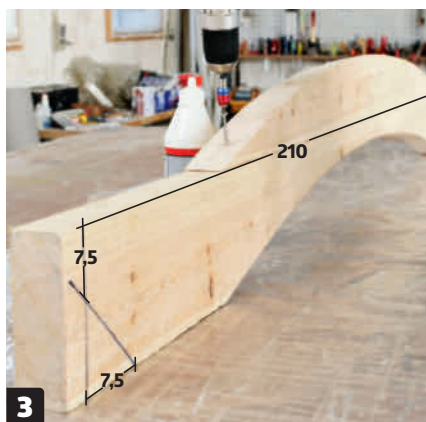
Overliggerne fastgøres til remmene med 150 mm lange skruer, som gemmes under 16 mm propper i 5 cm dybe huller. Propperne laves af samme rundstok, som vi brugte til at låse remmene fast på stolperne.

Buen streges op på den første overligger (C). Brug en tynd liste som passer. Passeren skal være 185 cm.

Sav efter den buede streg med en stiksav. Streg midten op på de øvrige seks overligger (C), og brug den udsavede bue som skabelon.

De afsavede stykker gøres fast på oversiden af overliggerne (C). Placeringen rettes til efter strengen på midten. Vi samler med lim og låser med skruer. Overliggerne saves til med et skråt snit i enden.

Overliggerne (C) lægges op på remmene (B) og rettes ind efter en snor. Overliggerne fastgøres med to 6 x 150 mm skruer i hver side. Skruerne monteres i 5 cm dybe, 16 mm brede huller.

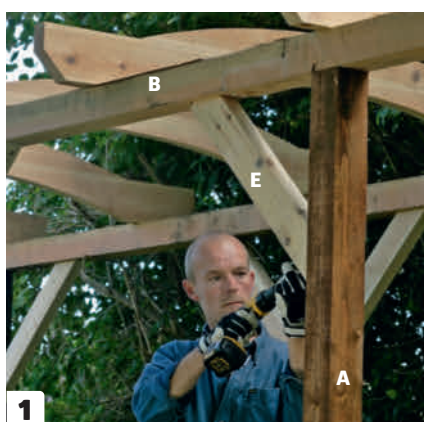
Skruerne proppes af med tilspidsede stykker af 16 mm rundstok. Forinden er rundstokkene smurt med lim. Overskydende prop saves af med en fuksvans.

Skråstivere og tværstivere

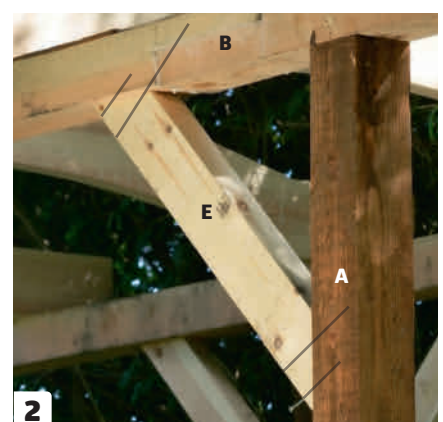
Skråstiverne (E) er skåret af 50 x 100 mm ru planker, der afsaves på 45 grader i begge ender. De tjener to formål: Dels stabiliserer de hele konstruktionen, dels fastgøres trådene til espalieret til dem.

Når skråstiverne er på plads, lægges opbindingspinde (D) op. De er skåret ud af 28 x 120 mm brædder for at undgå, at de blev for klodsede.

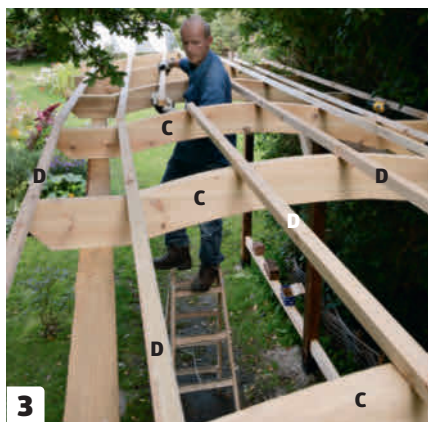
Forneden forbindes stolperne med vandrette tværstivere (F). De skæres af 50 x 100 mm planker og monteres på små vinkelbeslag.

Skråstiverne (E) gøres fast på undersiden af remmene (B) og på siden af stolperne (A). Her accepterer vi synlige skruer.

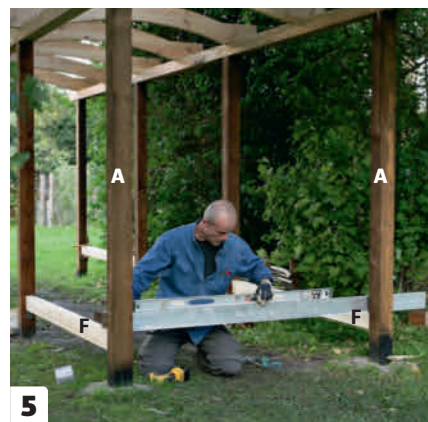
Hver skråstiver låses med fire skruer for at gøre alle samlinger stabile. På grund af de skrå snit sætter vi én 5 x 120 mm og én 5 x 60 mm skrue i hver samling.

Opbindingspindene (D) gøres fast. Først gøres midterlisten og de to yderste lister fast. De resterende lister fordeles jævnt i mellemrummene. Listerne skrues fast ovenfra med 5 x 60 mm skruer.

Tværstiverne (F) gøres fast på stolperne (A) med beslagskruer i beslagene. Her har vi markeret underkanten med en snor 30 cm over jorden. Skru beslaget på løsholten først, så er det let at komme til.

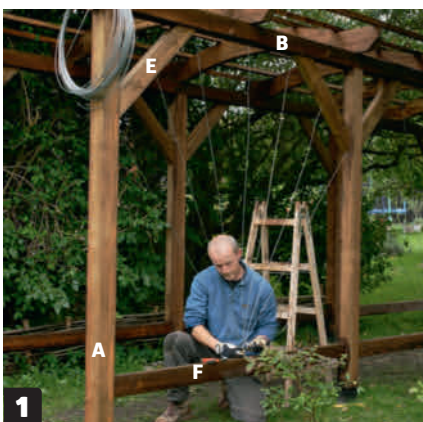

Tværstiverne i den modsatte side placeres i samme højde ved hjælp af et vaterpas og en lige planke. Du kan også måle fra undersiden af remmene.

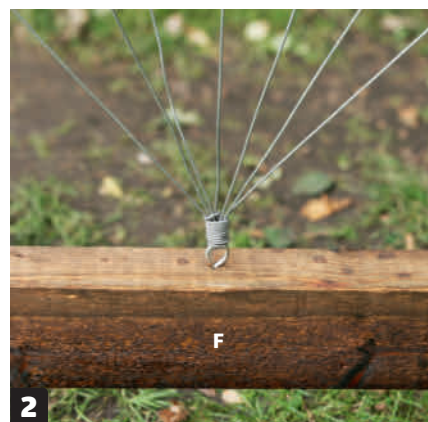
Tråd til espalier

Vi spænder hegnstråd ud i sidefelterne, som planter kan klatre op ad. Forinden er det en god idé at beskytte træets overflade. Det kan dog være svært at genbehandle uden at fjerne de planter, der vokser på din pergola.

Vi gav det en brunlig træbjæ, men en halvdækkende træbeskyttelse er også en god løsning.

En trådvifte af hegnstråd spændes ud i sidefelterne. De galvaniserede tråde spændes ud fra en øske på midten af løsholten (F) og hæftes på skråstivere (E) og remme (B) med klammer.

Trådviften spændes stramt ud og spændes op ved at sno hegnstråden om viften i bunden, ved øsknen.

I løbet af få år er pergolaen mere eller mindre dækket af planter.